

**Polskie i dotyczące Polski prace odonatologiczne. 20. Rok 2021
z uzupełnieniem za lata 2019-2020**
Polish and dedicated to Poland odonatological papers. 20. The year 2021
and additions to the years 2019-2020

Paweł Buczyński¹, Grzegorz Tończyk²

¹Katedra Zoologii i Ochrony Przyrody, Instytut Nauk Biologicznych, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej,
ul. Akademicka 19, 20-033 Lublin; e-mail: pawbucz@gmail.com;

ORCID: 0000-0003-4009-1755

²Katedra Zoologii Bezkręgowców i Hydrobiologii, Uniwersytet Łódzki, ul. Banacha 12/16, 90-237 Łódź;
e-mail: tonczyk.grzegorz@gmail.com; ORCID: 0000-0003-3231-885X

Abstract: The authors present a list of 33 Polish and dedicated to Poland odonatological publications that appeared in the year 2021, and two MSc theses. Six papers from 2020 and three papers from 2019 are also given to supplement the previous lists.

Key Words. Odonata, dragonflies, bibliography, 2021, Poland, Polish authors.

Poniżej zestawiamy prace na temat ważek Polski i/lub stworzone przez odonatologów polskich, które ukazały się w roku kalendarzowym 2021. Przedstawiamy też kilka prac pominiętych w wykazach za lata 2019 i 2020.

Jako pierwszy podawany jest tytuł w języku publikacji, po myślniku – tytuł w języku streszczenia. W nawiasie kwadratowym podano własne tłumaczenie tytułu na język angielski, jeśli dana praca nie zawiera (pod)tytułu angielskiego.

2021

Monografie

1. CELARY W., WOŁOSZYN B.W. (red.) 2021. Fauna masywu Babiej Góry. – Fauna of Babia Góra massif. Invertebrates. Bezkręgowce. Babiogórski Park Narodowy, Zawoja.

Rozdziały w monografiach

2. BUCZYŃSKI P., BUCZYŃSKA E. 2021. Ordo: Odonata – ważki. [w:] A. KLASA (red.). Catalogue of the fauna of Ojców National Park. Volume 1. Katalog fauny Ojcowskiego Parku Narodowego. Tom 1. Ojcowski Park Narodowy, Ojców, 75-79.

Artykuły i doniesienia naukowe

3. BOBREK R. 2021 (2020). *Cordulegaster bidentata* SELYS, 1843 in fragmented landscape of the Wielickie Foothills: reassessment of the northern limit of species range in the Western Carpathians. Fragmenta Faunistica, 63 (2): 67-80.

4. BOBREK R. 2021. Odonate phenology recorded in a Central European location in an extremely warm season. *Biologia*, 76: 2957-2964.
5. BOBREK R. 2021. Post-mining ponds in the Sandomierz Forest (SE Poland) as an important site for the conservation of a species-rich odonate assemblage. *Acta zoologica cracoviensia*, 64 (1): 159-168.
6. BUCZYŃSKI P., BIELAK-BIELECKI P. 2021. Dysjunktywne stanowisko szklarnika górskiego *Cordulegaster bidentata* SELYS, 1843 (Odonata: Cordulegastridae) w Kotlinie Sandomierskiej. – Disjunctive site of Sombre Goldenring *Cordulegaster bidentata* SELYS, 1843 (Odonata: Cordulegastridae) in the Sandomierz Basin. *Odonatrix*, 17 (5): 1-9.
7. DOBOSZ R., ŻYŁA W. 2021. Zbiory Działu Przyrody Muzeum Górnośląskiego – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość. – The collections of the Department of Natural History of the Upper Silesian Museum – past, present, future. *Kosmos*, 70 (2): 215-227.
8. GEIGER M., KOBLMÜLLER S., ASSANDRI G., CHOVANEC A., EKREM T., FISCHER I., GALIMBERTI A., GRABOWSKI M., HARING E., HAUSMANN A., HENDRICH L., KOCH S., MAMOS T., ROTHE U., RULIK B., REWICZ T., SITTENTHALER M., STUR E., TOŃCZYK G., ZANGL L., MORINIERE J. 2021. Coverage and quality of DNA barcode references for Central and Northern European Odonata. *PeerJ*, 9: e11192.
9. GOŁĄB M.J., SNIEGULA S., ANTOŁ A., BRODIN T. 2021. Adult insect personality in the wild – *Calopteryx splendens* as a model for field studies. *Ecology and Evolution*, 11 (24): 18467-18476.
10. JOHANSSON F., WATTS P.C., SNIEGULA S., BERGER D. 2021. Natural selection mediated by seasonal time constraints increases the alignment between evolvability and developmental plasticity. *Evolution*, 75 (2): 464-475.
11. KAŁUCKA I., LOGA B., MICHALSKI M., TOŃCZYK G., NADOLSKI J. 2021. Wybrane kolekcje przyrodnicze Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego. – Selected nature collections of the Faculty of Biology and Environmental Protection, Uniwersilu of Lodz. *Kosmos*, 70 (2): 291-304.
12. KOBYLECKI P. 2021. Nowe materiały do znajomości ważek (Odonata) Podlasia. – New records of dragonflies (Odonata) of Podlasie. *Odonatrix*, 17 (8): 1-4.
13. KOPIJ G. 2021. Notatki przyrodnicze z rezerwatu przyrody „Staw Nowokuźnicki”. – Faunistic and floristic notes from ‘Staw Nowokuźnicki’ nature reserve. *Przyroda Śląska Opolskiego*, 27: 57-61.
14. KOTUSZ J., WANAT M. 2021. Zasoby danych Muzeum Przyrodniczego Uniwersytetu Wrocławskiego w przestrzeni nauki, natury i kultury. – Museum of Natural History of the University of Wrocław as the data resources for science, nature and culture. *Kosmos*, 70 (2): 351-368.
15. MICHALCZUK W., BUCZYŃSKI P. 2021. Drugie stwierdzenie sukcesu rozrodczego nomadki żółtawej *Pantala flavescens* (FABRICIUS, 1798) (Odonata: Libellulidae) w Polsce. – Reproductive success of Wandering Glider *Pantala flavescens* (FABRICIUS, 1798) (Odonata: Libellulidae): the second record from Poland. *Odonatrix*, 17 (7): 1-5.
16. MICHALCZUK W., BUCZYŃSKI P., PIWKO-WITKOWSKA E. 2021. Stwierdzenie szklarnika górskiego *Cordulegaster bidentata* SELYS, 1843 (Odonata: Cordulegastridae) na Roztoczu potwierdza istnienie dysjunktywnej wyspy jego areалу w Polsce środkowo-wschodniej. – Record of Sombre Goldenring *Cordulegaster bidentata* SELYS, 1843 (Odonata: Cordulegastridae) in the Roztocze Upland confirms the existence of its disjunct distribution area in the south-eastern Poland. *Odonatrix*, 17 (6): 1-4

17. MIKOŁAJCZUK P. 2021. Wybiórczość siedliskowa i dynamika populacji *Nehalennia speciosa* (CHARPENTIER, 1840) na Południowym Podlasiu i obszarach przyległych. – Habitat selection and population dynamics of *Nehalennia speciosa* (CHARPENTIER, 1840) in Southern Podlasie and adjacent areas, Mideastern Poland. Odonatrix, 17 (Supl. 1): 1-81 + 2 supl.
18. MUŁENKO W., STANIEC B., CZARNECKA J. 2021. Zbiory naukowe Wydziału Biologii i Biotechnologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. – Scientific collection of the Faculty of Biology and Biotechnology, Maria Curie-Skłodowska University. Kosmos, 70 (2): 305-314.
19. OŁDAK K.A. 2021. Proposal of the monitoring methodology of the green hawker *Aeshna viridis* EVERSMANN, 1836 (Odonata: Aeshnidae). Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis seria Agricultura, Alimentaria, Piscaria et Zootechnica, 358 (57), 1: 15-27.
20. OUTOMURO D., GOLAB M.J., JOHANSSON F., SNIĘGULA S. 2021. Body and wing size, but not wing shape, vary along a large-scale latitudinal gradient in a damselfly. Scientific Reports, 11: 18642.
21. RACZYŃSKI M., STOKS R., JOHANSSON F., SNIĘGULA F. 2021. Size-mediated priority effects are trait-dependent and consistent across latitudes in a damselfly. Oikos, 130 (9): 1535-1547.
22. REWICZ T., MÓRA A., TOŃCZYK G., SZYMCAK A., GRABOWSKI M., CALLEJA E.J., PERNECKER B., CSABAI Z. 2021. First records raise questions: DNA barcoding of Odonata in the middle of the Mediterranean. Genome, 64 (3): 196-206.
23. RYCHŁA A. 2021. Nowe dane o liczebności i fenologii szafranki czerwonej *Crocothemis erythraea* (BRULLÉ, 1832) (Odonata: Libellulidae) na przykładzie stanowiska nad jeziorem Pław (województwo lubuskie). – New data on the abundance and phenology of the Broad Scarlet *Crocothemis erythraea* (BRULLÉ, 1832) (Odonata: Libellulidae) on example of a site at lake Pław (Lubuskie district). Odonatrix, 17 (4): 1-8.
24. RYCHŁA A. 2021. Trwałość wylinek w warunkach naturalnych: Wyniki monitoringu wybranych gatunków ważek różnoskrzydłych (Odonata: Anisoptera) nad jeziorem Pław w zachodniej Polsce. – Persistence of exuviae in natural conditions: Results of monitoring of selected dragonfly species (Odonata: Anisoptera) at the lake Pław in western Poland. Odonatrix, 17 (2): 1–9.
25. STRYJECKI R., ZAWAL A., KREPSKI T., STĘPIEŃ E., BUCZYŃSKA E., BUCZYŃSKI P., CZACHOROWSKI S., JANKOWIAK Ł., PAKULNICKA J., SULIKOWSKA-DROZD A., PEŚĆ V., MICHOSKI G., GRABOWSKI M., JABŁOŃSKA A., ARCHEM M., OLECHWIR T., PIETRZAK L., SZLAUER-ŁUKASZEWSKA A. 2021. Anthropogenic transformations of river ecosystems are not always bad for the environment. Multi-taxa analyses of changes in aquatic and terrestrial environments after dredging of a small lowland river. PeerJ, 9: e12224.
26. TAŃCZUK A., BOJAR P. 2021. Nowe stanowisko *Somatochlora arctica* (ZETTERSTEDT, 1840) (Odonata: Corduliidae) w województwie lubelskim. – The new site of *Somatochlora arctica* (ZETTERSTEDT, 1840) (Odonata: Corduliidae) in Lublin Province. Odonatrix, 17 (3): 1-12.
27. WILK T. 2021 (2020). Nowe stanowiska żagnicy torfowcowej *Aeshna subarctica* WALKER, 1908 i iglicy małej *Nehalennia speciosa* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata) w południowej Polsce. – New records of Subarctic Darner *Aeshna subarctica* WALKER, 1908 and Pygmy Damselfly *Nehalennia speciosa* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata) in southern Poland. Przegląd Przyrodniczy, 31 (3): 91-97.

28. ZAWAL A., OLECHWIR T., STĘPIEŃ E. 2021. Odonates (Insecta: Odonata) of the "Golczewskie Uroczysko" nature reserve (North-West Poland). *Ecologica Montenerina*, 43: 30-36.

Komunikaty konferencyjne

29. BUCZYŃSKI P., BUCZYŃSKA E., KŁONOWSKA-OLEJNIK M., ŁABĘDZKI A., TOŃCZYK G. 2021. Tajemnice wód Drawieńskiego Parku Narodowego – różnorodność owadów wodnych. – [Secrets of the waters in the Drawieński National Park – the diversity of water insects]. [w:] PotamON 2020. III Krajowa Konferencja Naukowo-Techniczna „Funkcjonowanie i ochrona wód płynących”, Łukęcin, 22 września – 24 września 2021. Uniwersytet Szczeciński, Drawieński Park Narodowy, Szczecin – Drawno: 25-26.

Prace popularnonaukowe

30. RAUNER-BUŁCZYŃSKA E. 2021. Ważki i motyle. Inwentaryzacja przyrodnicza w Puławach. – [Dragonflies and butterflies. Nature inventory in Puławy]. ALF-GRAF, Lublin, 44 s.
31. RAUNER-BUŁCZYŃSKA E. 2021. Ważki podbijają serca Polaków. – [Dragonflies conquer the hearts of Poles]. *Zielony Biuletyn*, 59 (2): 6-11.
32. TAŃCZUK A. 2021. Szelest małych skrzydeł, cz. I. Ważkie nazwy – znaczenie zaklęte w słowach. – [The rustle of small wings, part 1. Weighty names – meaning enchanted in words]. *Przyroda Polska*, 12'2021: 30-31.

Literatura i recenzje

33. BUCZYŃSKI P., TOŃCZYK G. 2021. Polskie i dotyczące Polski prace odonatologiczne. 19. Rok 2020, z uzupełnieniem za lata 2017-2019. – Polish and dedicated to Poland odonatological papers. 19. The year 2020 and additions to the years 2017-2019. *Odonatrix*, 17 (1): 1-7.

Prace magisterskie

1. OŁDAK K.A. 2021. Ważki (Odonata) zbiorników retencyjnych przy obwodnicy autostradowej Mińska Mazowieckiego (Polska środkowo-wschodnia). – Dragonflies and damselflies (Odonata) of retention ponds located by the highway bypass of Mińsk Mazowiecki (middle-eastern Poland). Praca magisterska, Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa. Promotor: dr inż. Krzysztof Klimaszewski
2. WALCZYK K. 2021. Ważki (Odonata) zbiornika retencyjnego „Wióry”. – Dragonflies (Odonata) of the “Wióry” dam reservoir. Praca magisterska, Wydział Biologii i Biotechnologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Lublin. Promotor: dr hab. Paweł BUCZYŃSKI, prof. UMCS

Uzupełnienie za rok 2020

Rozdziały w monografiach

1. ORZECZOWSKI R., GAJDA K., GAJDA E., MLECZAK M. 2020. Entomofauna. [Insect fauna]. [w:] P. GROCHOWSKI, L. JERZAK (red.). Krzesiński Park Krajobrazowy. Monografia. [Krzesiński Landscape Park. Monograph]. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, Gorzów Wielkopolski, 96-115.

Artykuły i doniesienia naukowe

2. GNIATKOWSKI J. 2020. Ważki (Odonata) okolic Częstochowy. Część X. Wrzosowa – Zawodzie. – Dragonflies (Odonata) in the nearby of Czestochowa. Part X. Wrzosowa – Zawodzie. Biuletyn Częstochowskiego Koła Entomologicznego, 18: 1-9.
3. KUZNETSOVA V.G., MARYAŃSKA-NADACHOWSKA A., ANOKHIN B.A., SHAPOVAL N.A., SHAPOVAL A.P. 2020. Chromosomal analysis of eight species of dragonflies (Anisoptera) and damselflies (Zygoptera) using conventional cytogenetics and fluorescence in situ hybridization: Insights into the karyotype evolution of the ancient insect order Odonata. Journal of Zoological Systematics and Evolutionary Research, 59 (2): 387-399.
4. SOWA A., KRODKIEWSKA M., HALABOWSKI D. 2020. How Does Mining Salinisation Gradient Affect the Structure and Functioning of Macroinvertebrate Communities? Water, Air & Soil Pollution, 231 (9): 453.

Prace popularnonaukowe

5. KOŁODZIEJCZYK M., POLAK M., STEPUCH K., STEPUCH M., LESIUK A. 2020. Rzadkie i ginące gatunki zwierząt Lubelszczyzny. – [Rare and endangered animal species of the Lublin region]. Fundacja dla Przyrody, Lublin, 88 s.
6. MASIAZ P., BZURA W. 2020. Ważki Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Przewodnik Terenowy. – [Dragonflies of the Masurian Landscape Park. Field Guide]. Stowarzyszenie „Nasza Krutyl”, Krutyl, 58 s.

Uzupełnienie za rok 2019

Artykuły i doniesienia naukowe

1. ŚLUSARCZYK J.M. 2019. Karpackie badania Józefa Dziędzielewicza. – Carpathian research by Józef Dziędzielewicz. Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie, 64: 131-143.

Rozdziały w publikacjach internetowych

2. KOPERSKI P. 2019. Bezkręgowce wodne Morskie Oko. – [Aquatic invertebrates of the Morskie Oko park]. [w:] K. MAZURSKA (red.). Raport z inwentaryzacji bioblitz przeprowadzonej na terenie parku Morskie Oko w Warszawie. – [Report on the bioblitz inventory carried out in the Morskie Oko park in Warsaw]. Fundacja alter eko, Warszawa: 92-97. Internet: http://zzw.waw.pl/wp-content/uploads/2020/02/Raport_bioblitz-park-Morskie-Oko_OST_ver2.pdf
3. PTASZYŃSKI M. 2019. Ważki parku Morskie Oko. – [Dragonflies of the Morskie Oko park]. [w:] K. MAZURSKA (red.). Raport z inwentaryzacji bioblitz przeprowadzonej na terenie parku Morskie Oko w Warszawie. – [Report on the bioblitz inventory carried out in the Morskie Oko park in Warsaw]. Fundacja alter eko, Warszawa: 98-102. Internet: http://zzw.waw.pl/wp-content/uploads/2020/02/Raport_bioblitz-park-Morskie-Oko_OST_ver2.pdf